

Správa o finančnej stabilite

November 2024

Odbor finančnej stability

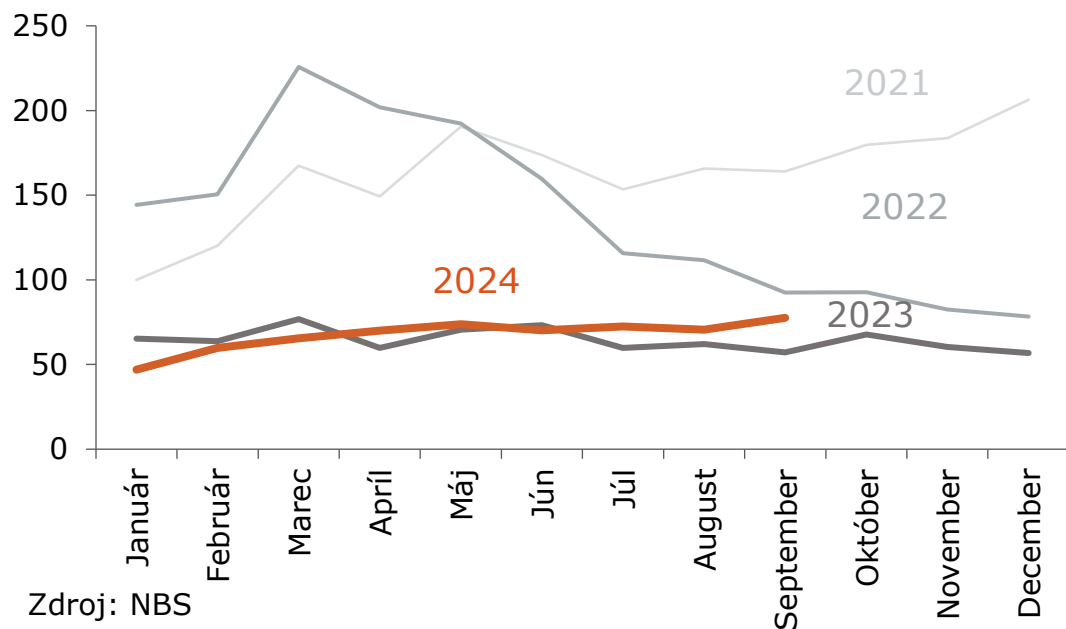
Stretnutie s trhom
21. novembra 2024

- Riziká sa od minulej FSR mierne znížili
- Klesajúce sadzby by mali postupne priniesť úľavu pre dlžníkov a čiastočné oživenie úverovania
- Budúce riziká: zvýšená neistota ohľadom makroekonomického vývoja a geopolitických rizík
 - Globálny útlm v priemyselnom cykle a slabšia exportná konkurencieschopnosť eurozóny (najmä v Nemecku)
- Vyššia citlivosť finančných trhov na negatívne správy

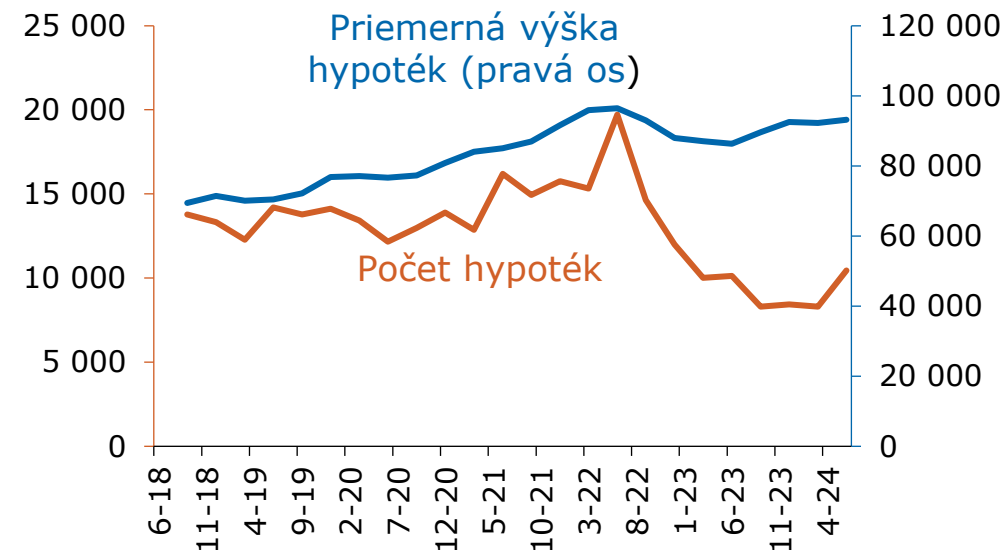
Opatrné oživenie pri hypotékach

- Náznaky pribúdajú, avšak sú len veľmi mierne
 - Pokles sadzieb zo 4,7 % na 4,4 % a silná finančná pozícia domácností
 - Vzrástol počet nových hypoték (zo 60 % na 75 % produkcie 2019 - 2021)
 - Skrátene fixácií pri nových úveroch, štandardy sa výrazne nemenili
 - Očakávame pokračovanie súčasných trendov
- Spotrebiteľské úvery rastú vyrovnaným tempom

Objem čisto nových hypoték (index: 01/21 = 100)

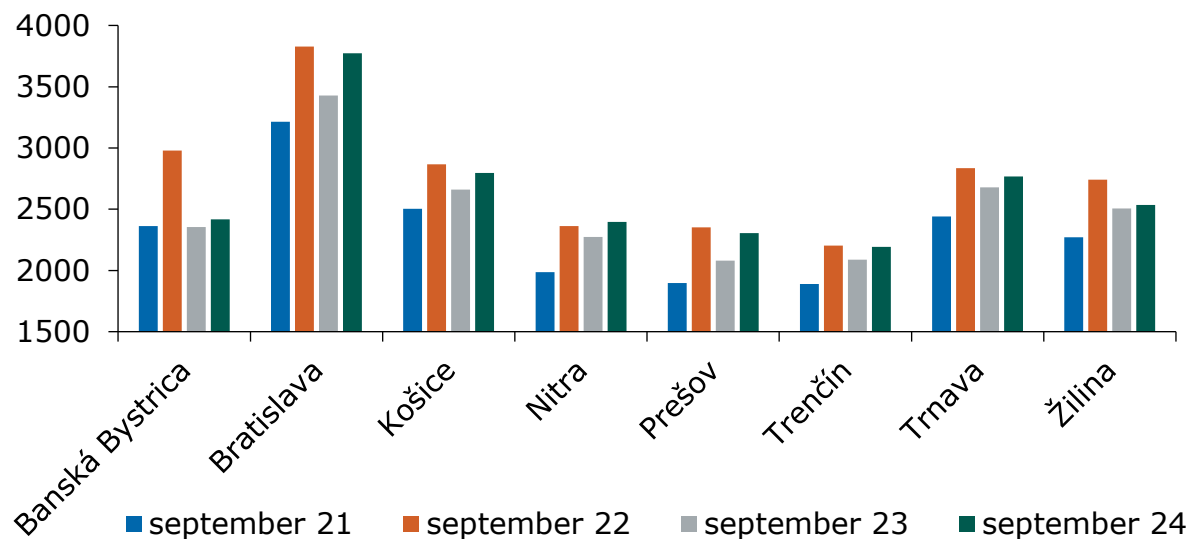
Počet a priemerná výška čisto nových hypoték

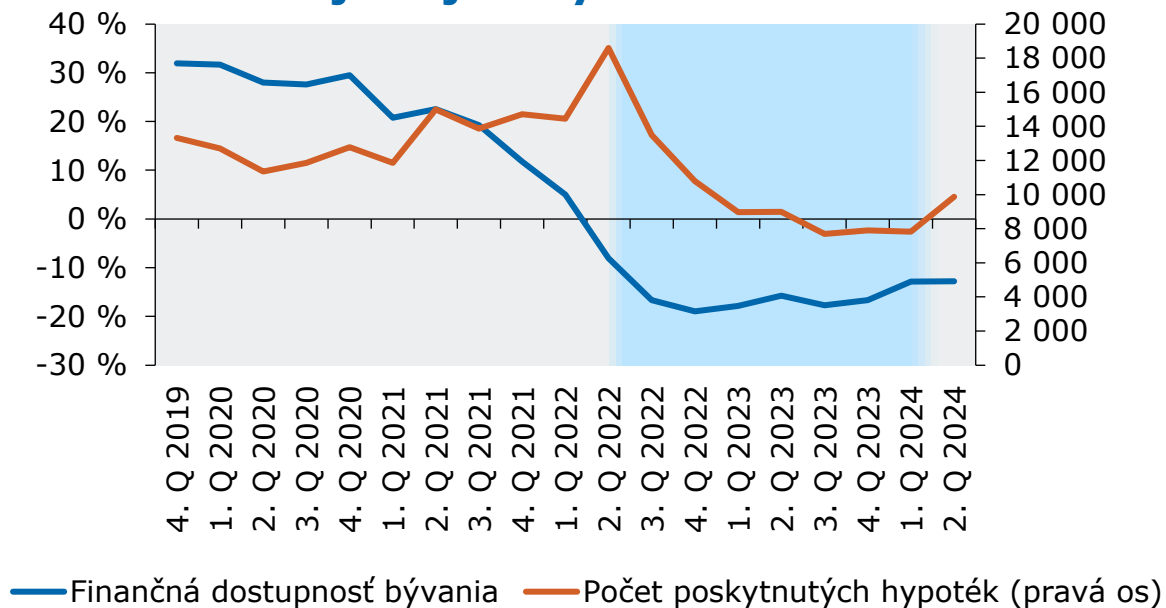
Oživenie na trhu nehnuteľností

- Pomalé oživenie v reakcii na očakávaný pokles úrokových sadziieb
 - Ceny bytov vzrástli o 4,2 %, v Bratislave o 6,1 % (sekundárny trh)
 - Očakávania poklesu sadziieb vs. aktuálna zaťaženosť úverovou splátkou
- Mladší majú väčšie úvery k príjmom, vyšší LTV, dlhšiu dobu splácania a vyššiu zaťaženosť splátkami
- Kapacita kúpy bytu klesla paralelne pre mladých aj starších, ale skutočná plocha nakupovaných bytov sa nezmenila

Mierny rast cien bytov

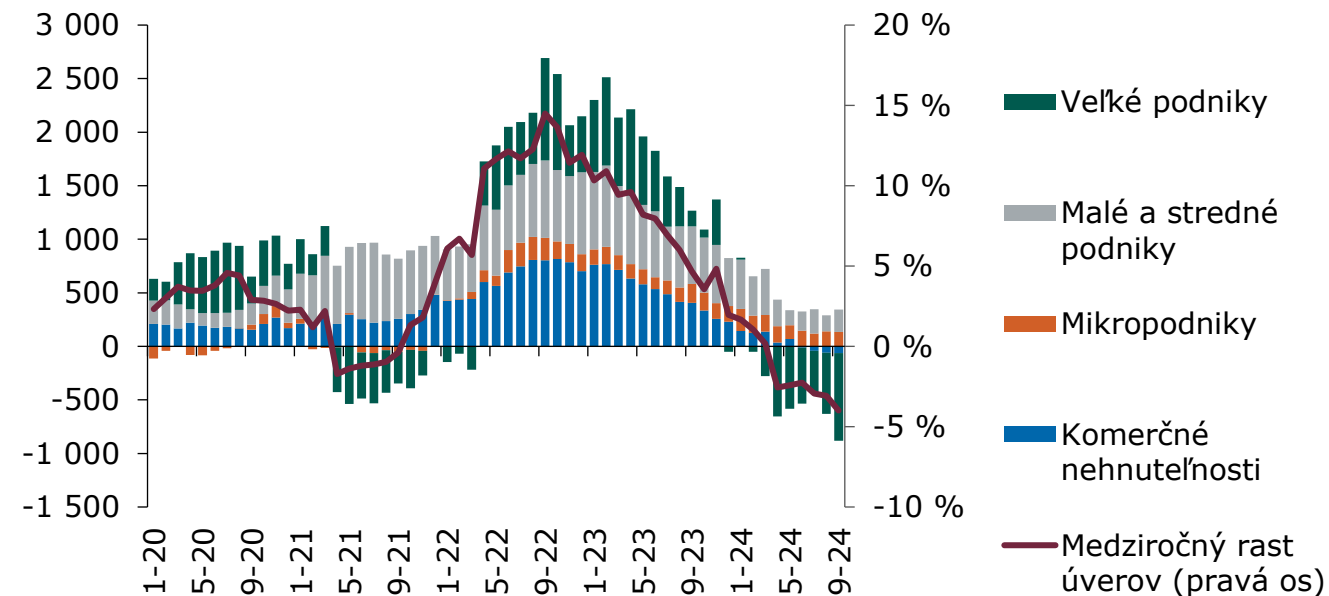
Oživenie je najmä výsledkom očakávania

Slabšia úverová aktivita podnikov

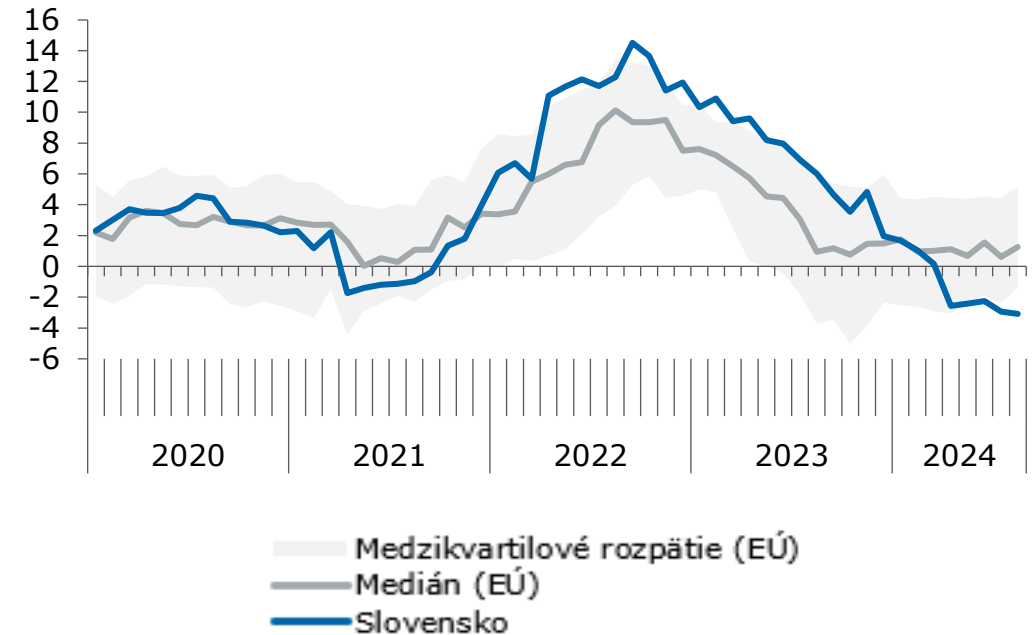
- Medziročný pokles o 4 % - najmä kvôli slabšiemu dopytu (prevádzkové aj investičné úvery)
- Ochladenie pri veľkých podnikoch a komerčných nehnuteľnostiach, kým pri menších podnikoch pokračuje rast
- Nižší dopyt po úveroch - nižšie tržby, obavy o ekonomický vývoj, vyššie úrokové sadzby
- Úverová aktivita zaostáva za väčšinou krajín EÚ

Rast úverov (pravá os) a jeho štruktúra (ľavá os, mld. EUR)

Zdroj: NBS

Úverová aktivita zaostáva za väčšinou krajín EÚ (%)

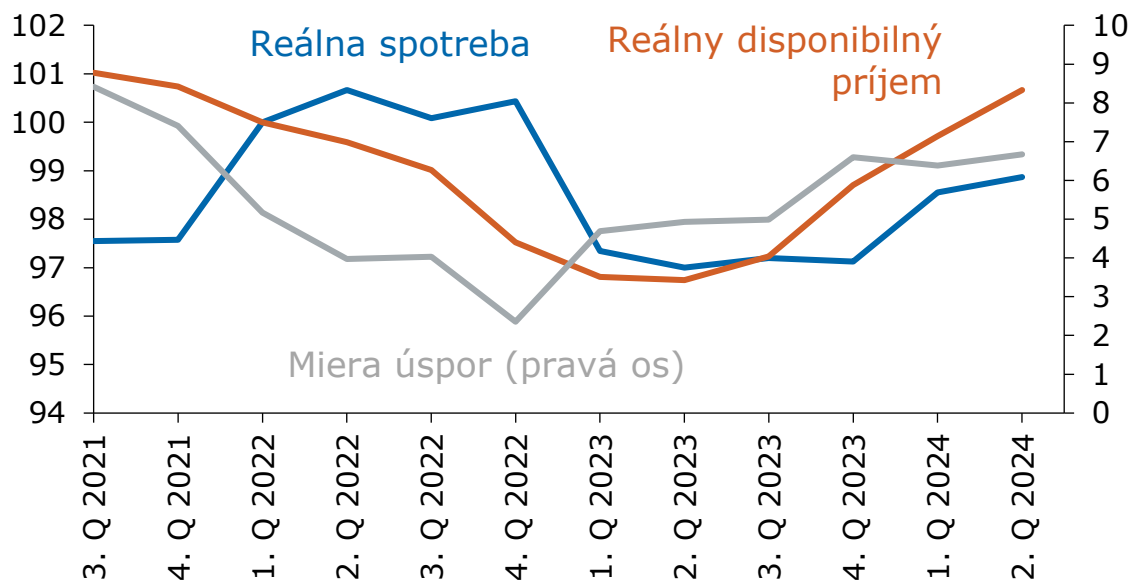

Zdroj: ECB

Finančná situácia domácností sa opätovne zlepšuje

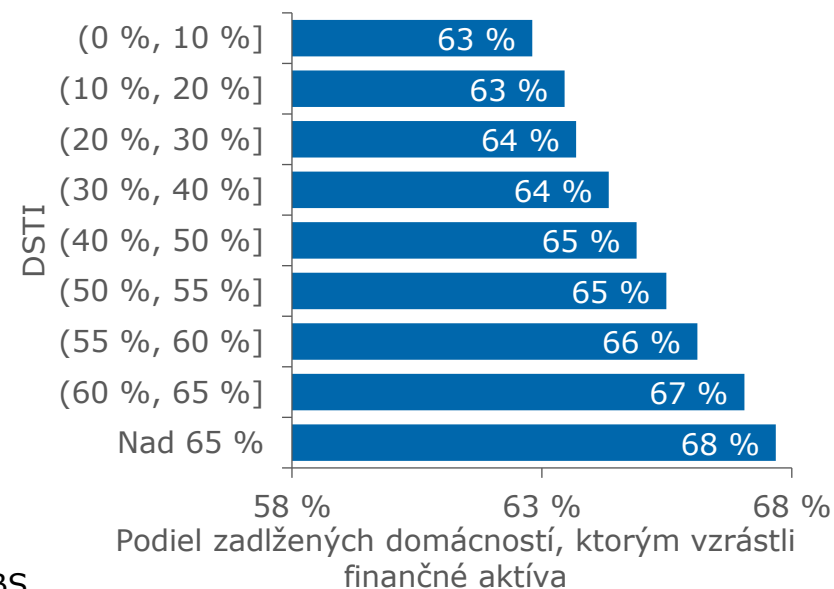
- Rast reálnych príjmov, úspory, silný trh práce
- Domácnosti zvládli aj vyššie úrokové sadzby
- Podiel nesplácaných úverov nerastie (hypotéky 1,1 %, spotrebiteľské úvery 7,1 %)

Finančná situácia domácností sa postupne zlepšuje

Zdroj: NBS. Index 1. Q 2022 = 100

Podiel zadlžených domácností, ktorým vzrástli ich finančné aktíva

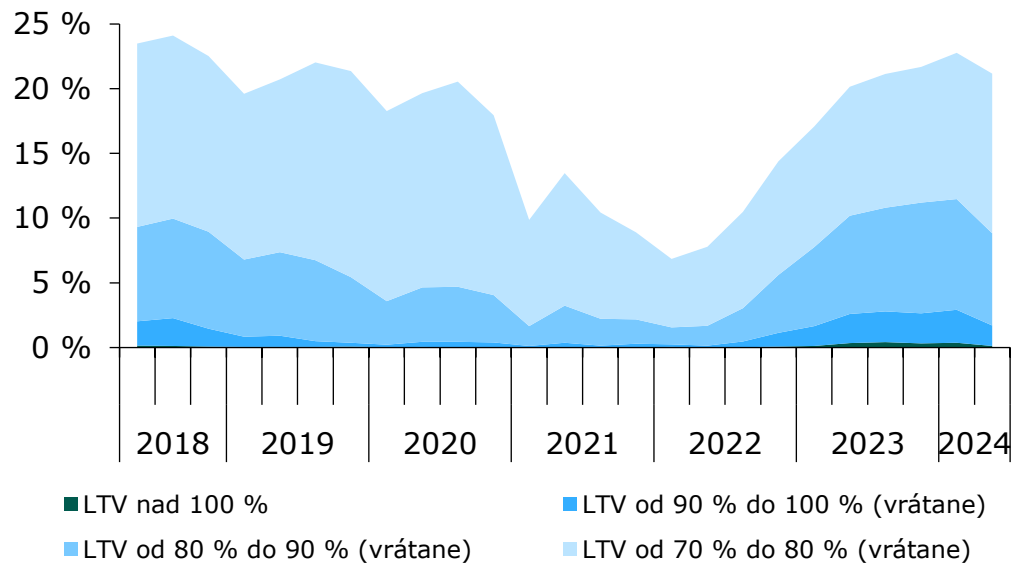

Zdroj: NBS

Citlivosť hypoték na externé šoky ostáva zvýšená

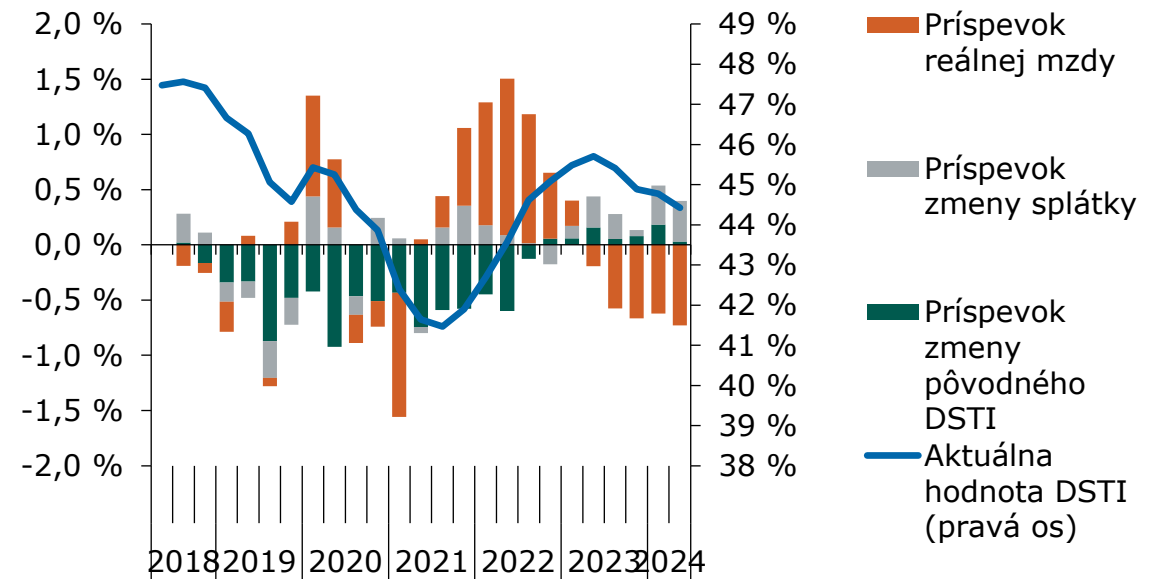
- Rastúca citlivosť hypoték (vyššie aktuálne DSTI aj LTV) na prípadné šoky (od 6/22 do 6/23) – inflácia, rast úrokových sadzieb, pokles cien nehnuteľností
- Od polovice r. 2023 sa riziko už začalo znižovať – rast reálnych miezd a cien nehnuteľností
- V základnom scenári vývoja neočakávame významné zhoršovanie kvality úverov
 - Situáciu by nemal zhoršiť ani konsolidačný balík

Podiel hypoték s vyššou hodnotou aktuálneho LTV

Zdroj: NBS. Index 1. Q 2022 = 100

DSTI sa zlepšil najmä vďaka reálnym príjmom

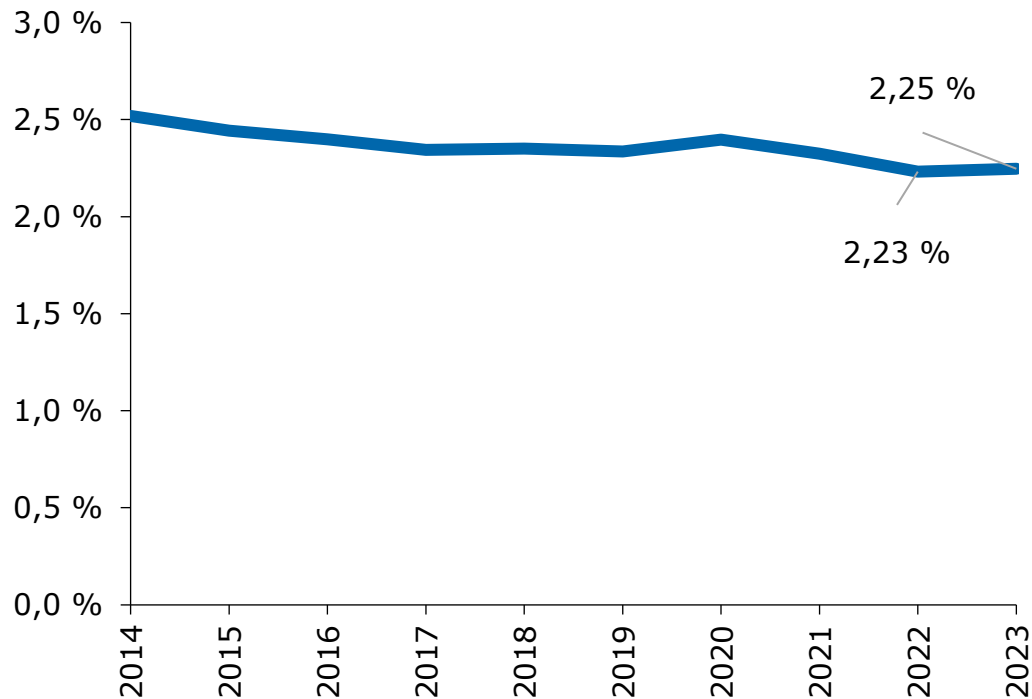

Zdroj: NBS

Dobrá finančná pozícia podnikového sektora

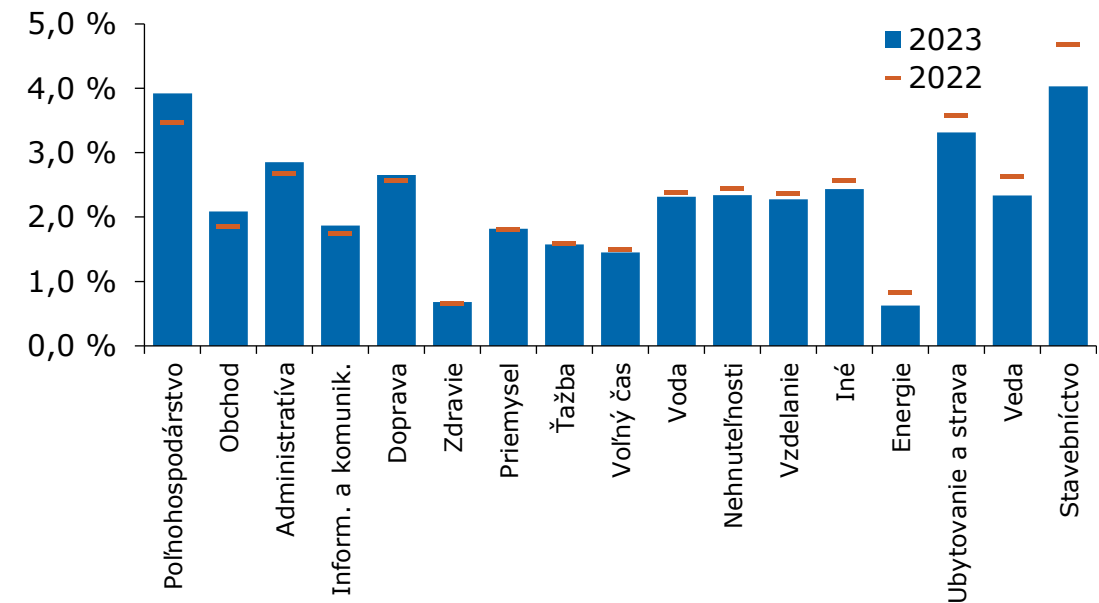
- Podiel nesplácaných úverov na nízkych úrovniach
- Ziskovosť a likvidita podnikov sa v r. 2023 mierne zlepšila
- Celková rizikovosť portfólia úverov je nízka - doterajší pokles zabrzdili rastúce úrokové náklady

Priemerná pravdepodobnosť zlyhania (odhad modelom)

Zdroj: NBS

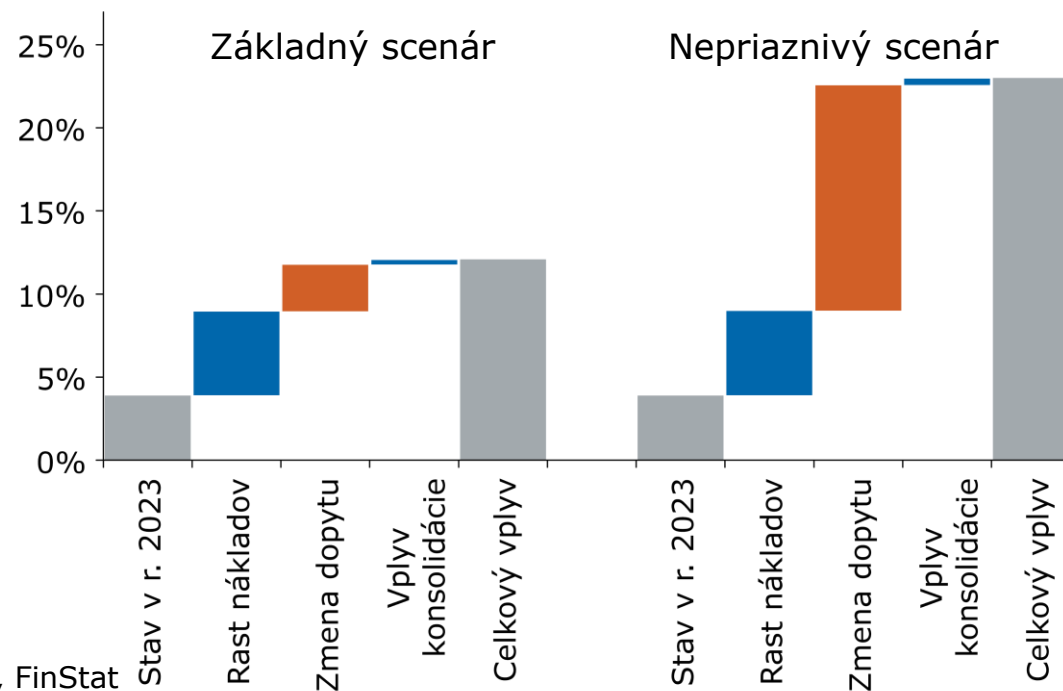
Pravdepodobnosť zlyhania podľa sektorov

Zdroj: NBS

- Kreditná kvalita sa zatiaľ výraznejšie nezhoršila a v základnom scenári sa to ani neočakáva (do ťažkostí by sa mohlo dostať 7 % objemu úverov)
- Nepriaznivý scenár je postavený na dopytovom šoku a následnom poklese tržieb
- V nepriaznivom scenári by nárast úverov v riziku mohol dosiahnuť až 20 % portfólia

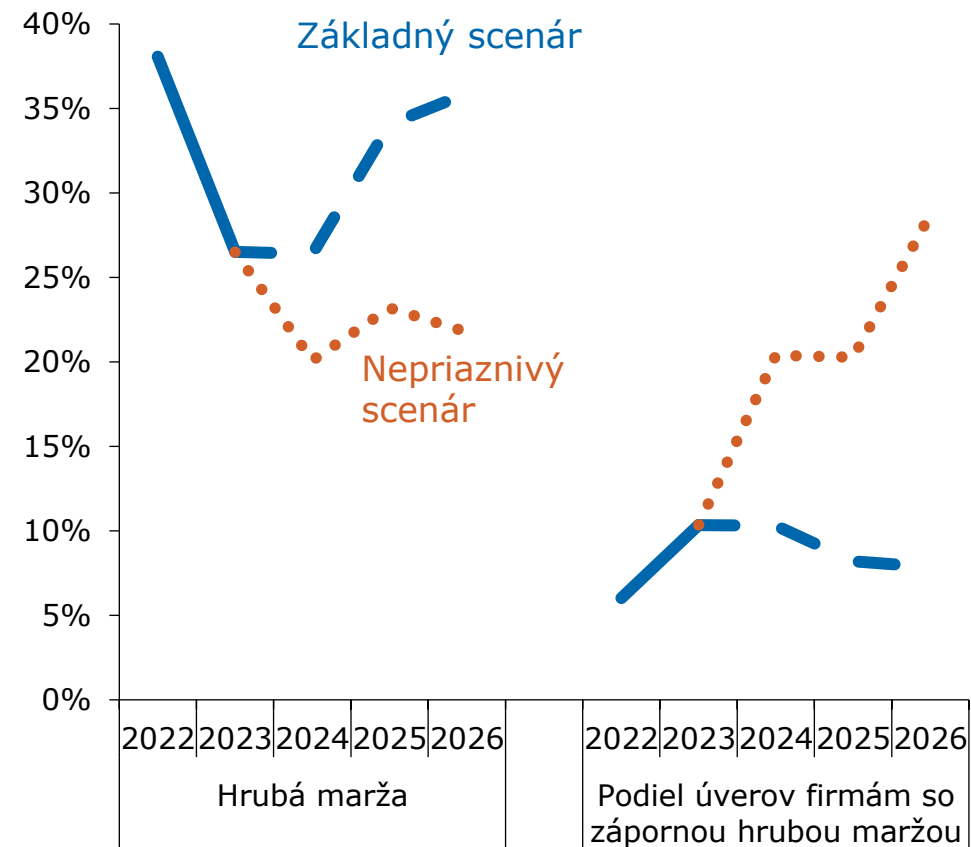
Úvery v riziku – možný nárast počas 3 rokov

Zvýšené riziko pri komerčných nehnuteľnostiach

- Kombinácia cyklických aj štrukturálnych rizík – vyššie úrokové a ostatné náklady, zvýšená neobsadenosť
- Riziko je koncentrované najmä v kancelárskom segmente
- Indikátory nesplácaných úverov síce vykazujú náznaky zhoršenia, ich úroveň však zostáva nízka
- Klesla hrubá marža, vzrástol podiel podnikov v strate
- V základnom scenári by sa rizikovosť mala postupne po r. 2025 opäť znižovať (najmä pokles sadzieb)

Očakávaný vývoj hrubej marže a podielu úverov v riziku

Zdroj: NBS, FinStat

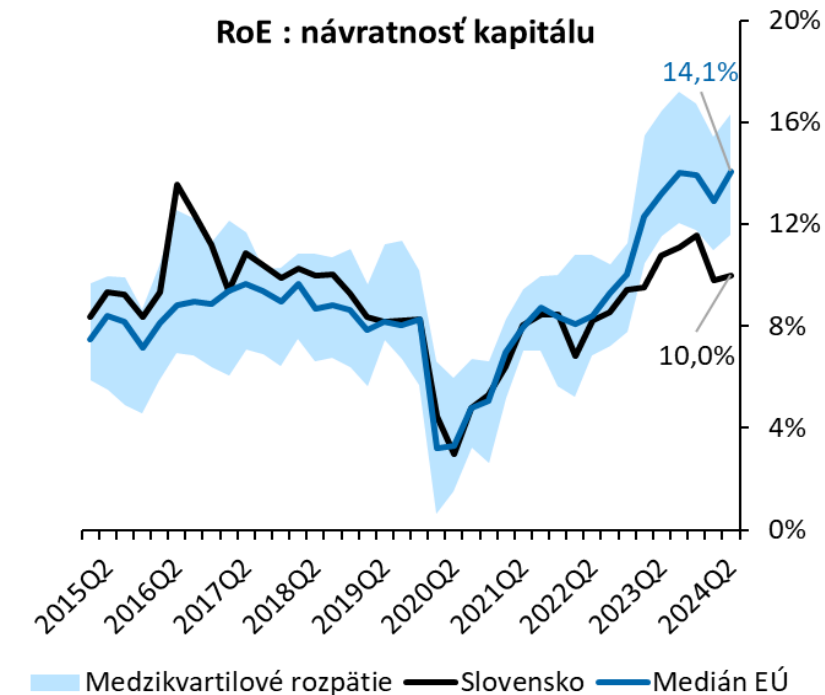
Hrubá marža je vypočítaná ako podiel tržieb z prenájmu znížených o bežné prevádzkové a úrokové náklady k celkovým tržbám z prenájmu.

- Pozitívny vplyv: balík prispieva k zlepšeniu udržateľnosti verejných financií
 - Nižšie riziko nárastu kreditných prirážok -> vplyv na cenu financovania pre ekonomické subjekty
- Riziko nárastu úverov v riziku/nesplácaných úverov je veľmi nízke
- Domácnosti
 - Nárast rizika je takmer nulový
 - Zníženie daňového bonusu sa dotkne len 6 % domácností s úverom, priemerný vplyv 2,8 % príjmov
 - Zvýšenie DPH ukrojí ďalšie necelé 1 % príjmu
- Podniky
 - Len mierny rast podielu úverov v riziku (0,3 p. b. až 0,4 p. b.)
 - Priemerný ROE podnikov s úverom by mohol poklesnúť o 0,6 p. b.
 - Efekt je výraznejší pri veľkých podnikoch
- Možný odlev vkladov podnikov – vplyv na likvidnú pozíciu by nemal byť významný
- Rast prevádzkových nákladov v bankách

Ziskovosť bánk

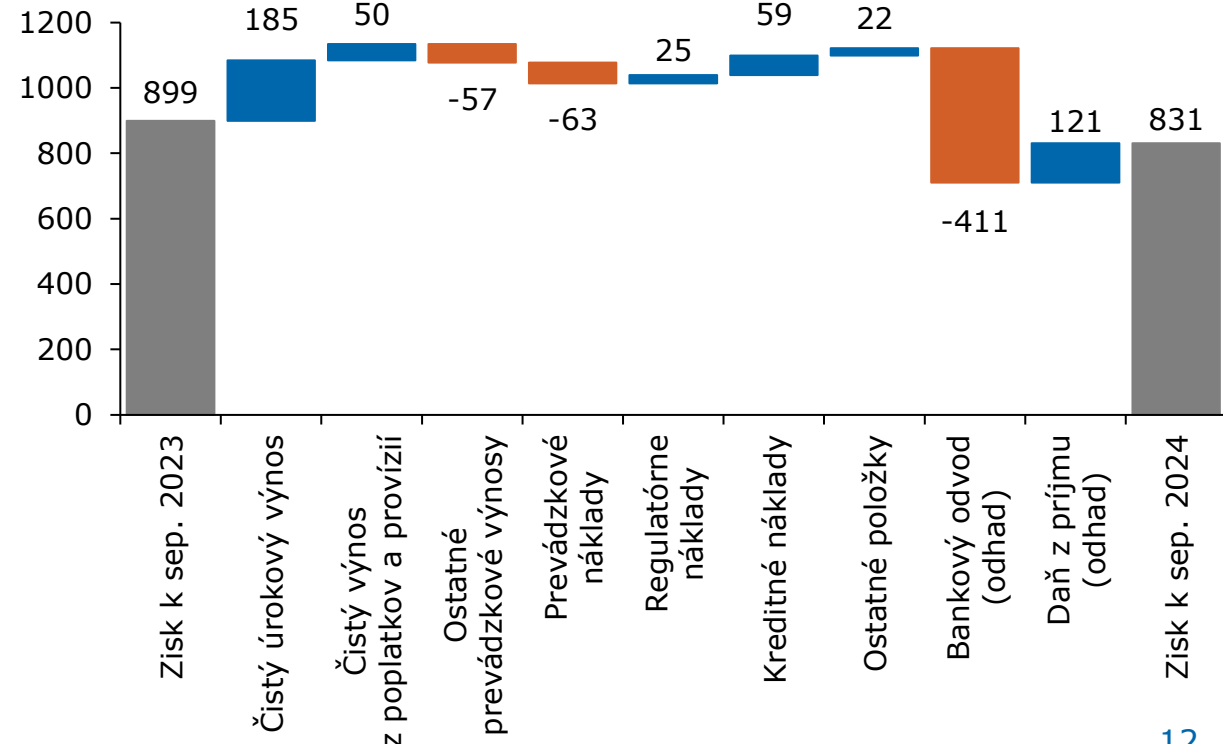
- Ziskovosť zostáva silná, kvôli bankovému odvodu medziročne klesla o 8 %
- Zaostáva za bankami EÚ
- Pozitívnym faktorom sú úrokové príjmy (najmä z hypoték) a nízke opravné položky
- Výhľad je priaznivý, ale viaceré riziká sú prítomné

Ziskovosť slovenských bánk zaostáva za EÚ

Zdroj: ECB

Za poklesom zisku je najmä bankový odvod

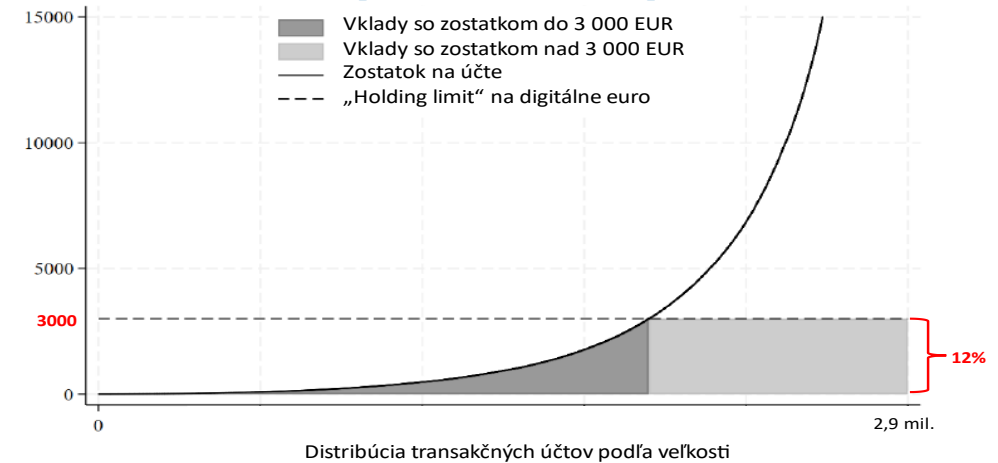

Zdroj: NBS

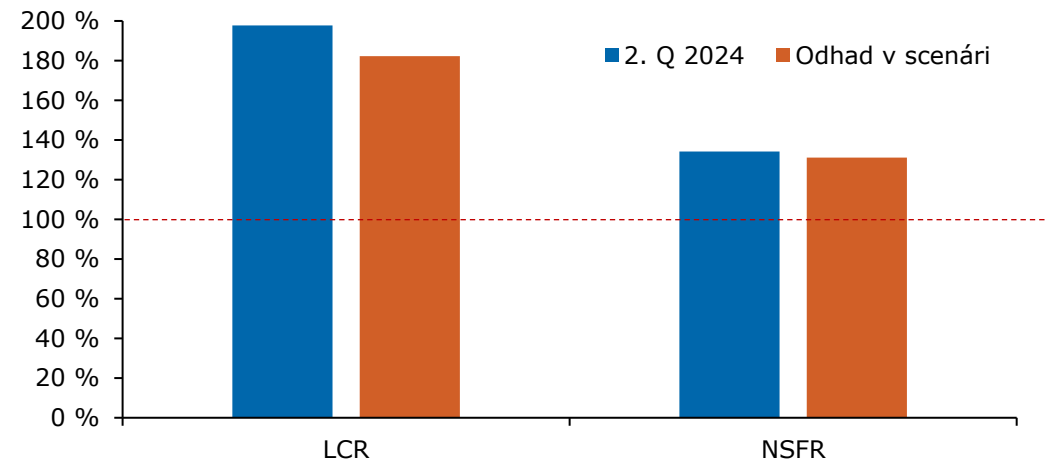
Digitálne euro – hrozba pre likviditu bánk?

- Slovenský bankový sektor sa javí ako viac zraniteľný
 - Vysoký podiel vkladov retailu v porovnaní s EÚ
 - Nižšie zostatky aj transakcie ako priemer EÚ
- Vplyv na banky
 - Holding limit, teda maximálny možný zostatok v digitálnej peňaženke
 - Preferencia domácností používať digitálne euro
- Analýza možných vplyvov digitálneho eura na banky
 - Granulárne dáta z vybraných bánk, prieskum medzi domácnosťami
 - Digitálne euro by nemalo zásadne zmeniť finančnú/likvidnú pozíciu bánk (celkový vplyv na úrovni 5 % celkových retailových vkladov)

Zostatky na individuálnych transakčných účtoch (vzorka bánk)

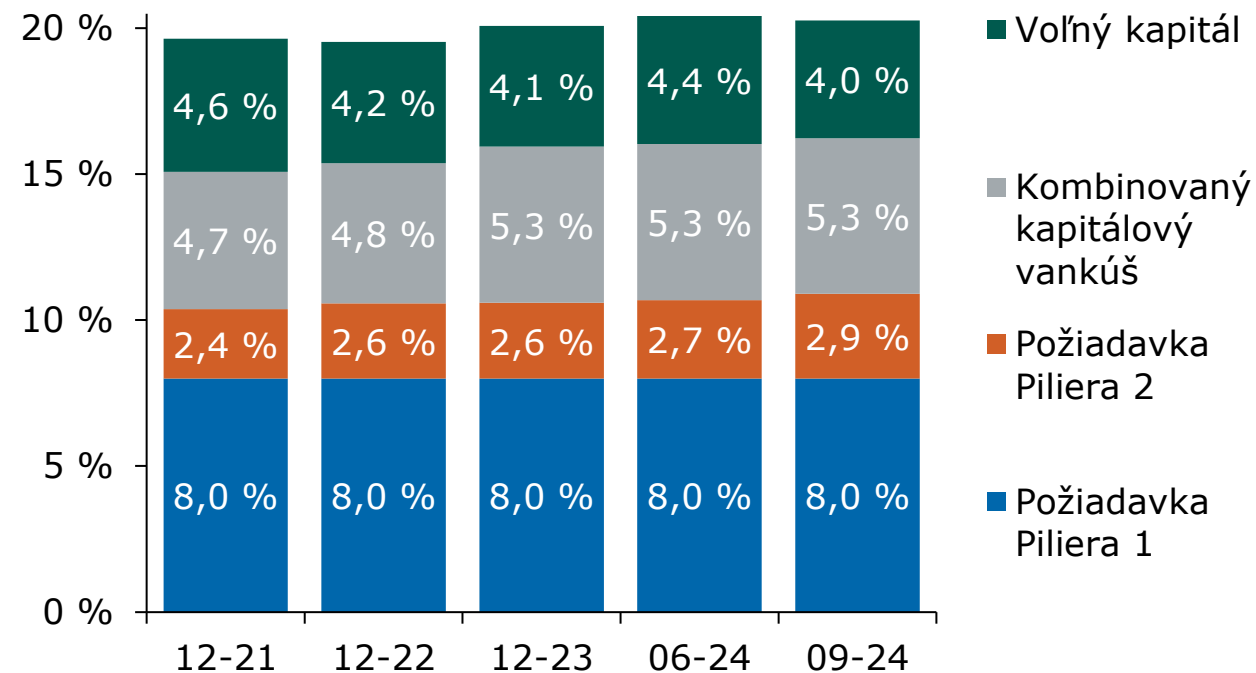
Vplyv na ukazovatele likvidity nie je významný

Zdroj: NBS

- Kapitálová primeranosť aj likvidita blízko historických maxím
- Podiel úverov ku vkladom pokračoval v poklese (104 %)
- Banky by mali byť schopné zvládnuť viaceré výzvy
 - Konsolidačný balík, bankový odvod, nová regulácia (CRR3), štátne dlhopisy pre retail, digitálne euro ...
 - Ale počet výziev stále rastie a ich kombinovaný vplyv môže oslabiť finančnú pozíciu bánk

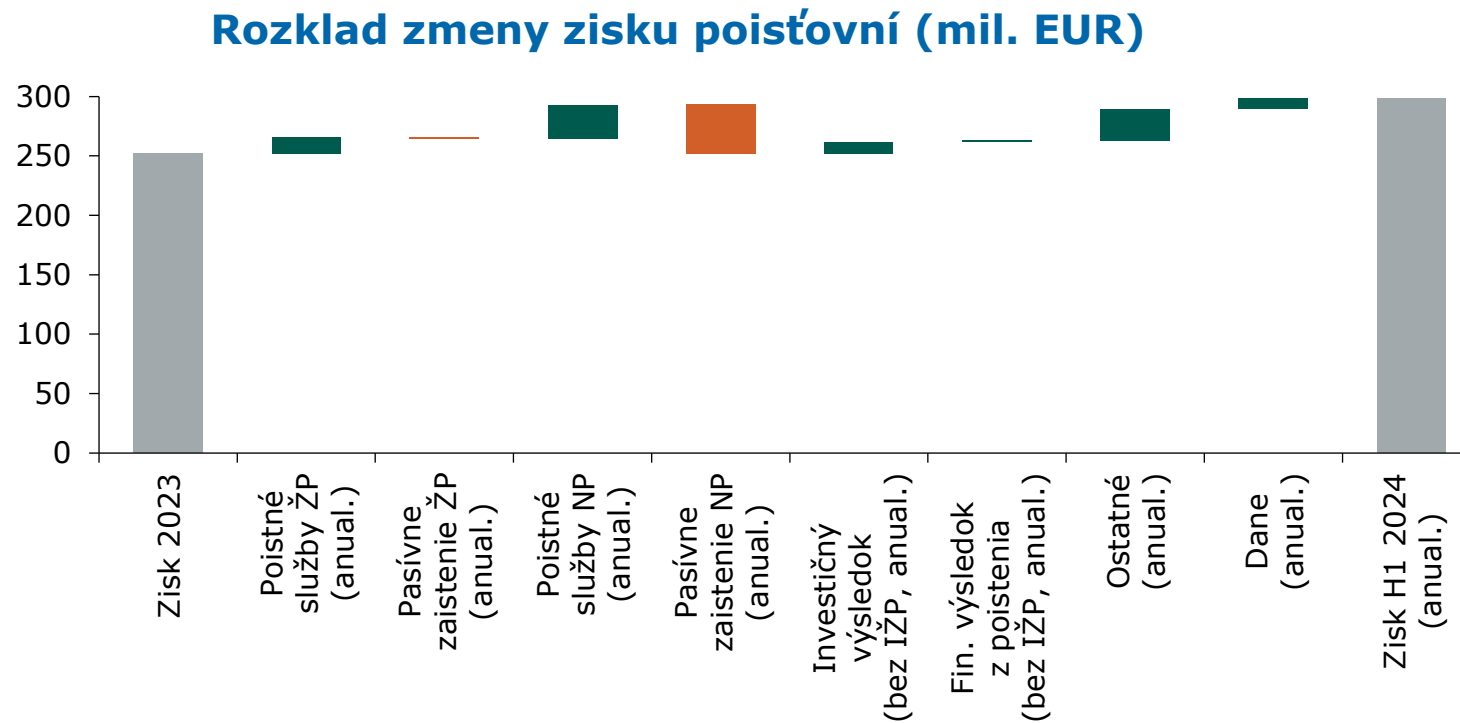
Vývoj zložiek celkovej kapitálovej primeranosti

Zdroj: NBS

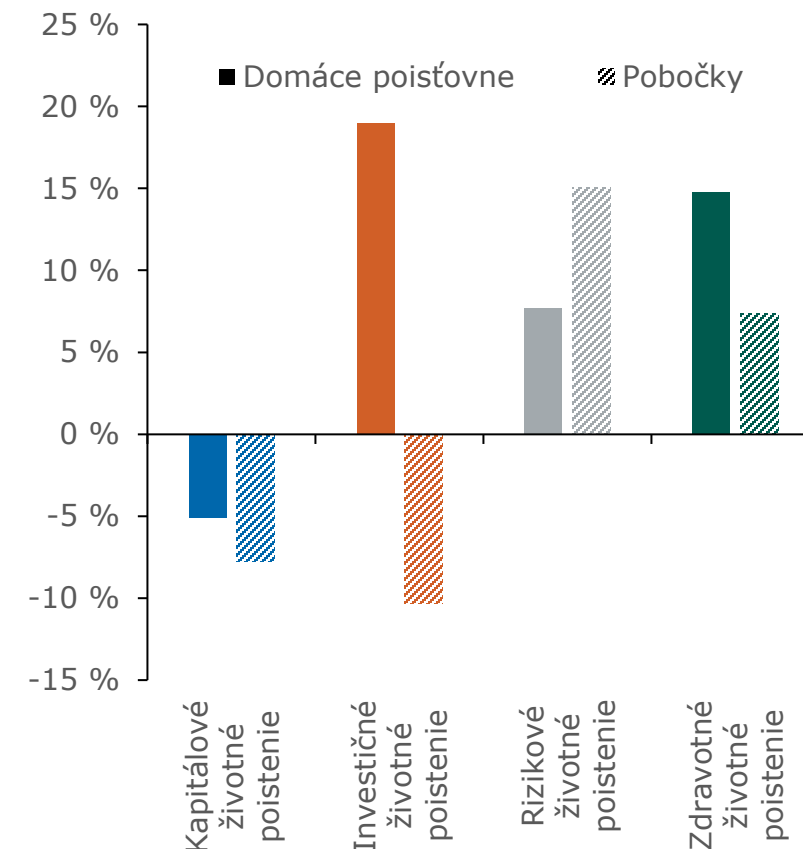
- Potreba zavedenia systémového vankúša na komerčné nehnuteľnosti sa opäť mierne znížila
- Možnosť zníženia CCyB v roku 2025 v závislosti od vývoja rizikovosti portfólií úverov
 - Dôležitý bude aj vývoj externých rizík – geopolitika, makroekonomický vývoj
- Limity týkajúce sa poskytovaných úverov sú považované za štrukturálne
 - Väčšina štátov (s výnimkou ČNB) tieto opatrenia nezmierňuje
- ECB aktuálne neodporúča zmierňovanie makroprudenciálnej politiky (*Governing Council statement on macroprudential policies*)

- Zisk k prvému polroku na úrovni 150 mil. € (medziročný rast o 18,4 %), ROE vzrástol na 15,1 %
- Solventnosť je prakticky rovnaká ako pred rokom (192 %)

- Životné poistenie pokračuje v dlhodobom rastovom trende
- Trendy domácich poisťovní a pobočiek sa líšia len v intenzite zmeny (s výnimkou investičného životného poistenia)
- Inflácia sa prejavila na historickom náraste poistného v neživotnom poistení (rast o 10,5 %)
- Kombinovaný ukazovateľ PZP vzrástol a dosiahol približne 117 %

Rast poistného v životnom poistení

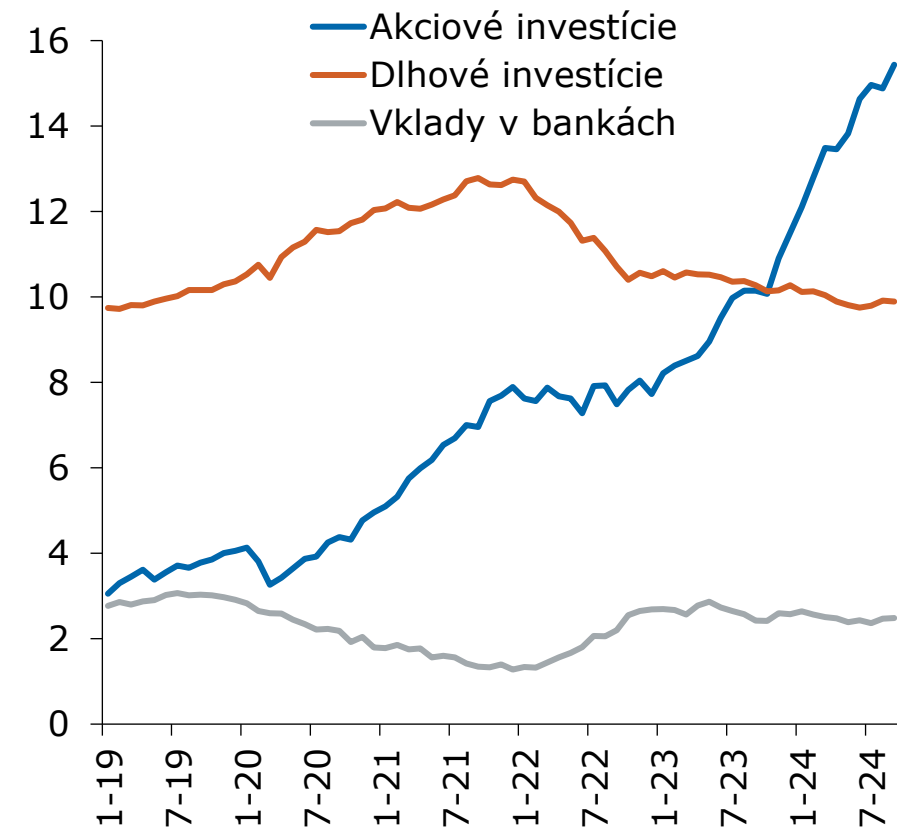

Zdroj: NBS, anualizovaný medzročný rast poistného v životnom poistení k prvému polroku 2024 (%)

Sektory spravujúce aktíva

- Výrazný rast aktív – objem aktív sa zvýšil o 3,7 mld. € (najmä pozitívna výkonnosť fondov)
- Výraznejšie oživenie aj pri kolektívnom investovaní
- Rastie záujem o akciové investície – dnes tvoria viac ako polovicu aktív fondov
- Vďaka charakteristike portfólií by nebankový sektor nemal predstavovať systémové riziko pre finančnú stabilitu

Objem základných zložiek majetku vo fondoch (mld. EUR)

Zdroj: NBS

- Priaznivý vývoj z pohľadu finančnej stability
 - Konsolidačný balík zmiernil obavy o udržateľnosť verejných financií, bez výraznejších negatívnych vplyvov na finančnú stabilitu
- Vyššie sadzby začínajú pomaly klesať, ale citlivosť portfólií na externé šoky je zatiaľ zvýšená
 - Väčšina dlžníkov vyššie splátky zvláda a nesplácané úvery výraznejšie nerastú
 - Najviac zasiahnutým sektorom sú komerčné nehnuteľnosti, ale aj tie majú najhoršie za sebou
 - Oživovanie na trhu s hypotékami
- Hlavné riziká do budúcnosti: geopolitika, neistý hospodársky rast + nové výzvy pre banky
- Banky naďalej vykazujú vysokú mieru odolnosti

Ďakujem za pozornosť